

Tillatelse etter forurensningsloven til anleggsarbeider i sjø på Garnes, i Bergen kommune for Statnett SF

Statsforvalteren gir Statnett SF tillatelse til anleggsarbeider i sjø på Garnes i Bergen kommune. Tiltaket omfatter utfylling i sjø av ca. 5 000 m³ sprengstein over ca. 2 700 m² sjøbunn. Formålet med tiltaket er å bygge et nytt kaihakk på Garnes for å muliggjøre transport av transformator til nye Dalekvam transformatorstasjon i Vaksdal kommune.

Oppstart av prosjektet er oktober 2025 og antatt ferdigstillelse i mars 2026.

Tillatelsen er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 11, jf. § 16. Vilkår for tillatelsen er gitt i vedlegg som følger tillatelsen.

Vi viser til søknad fra WSP på vegne av Statnett SF mottatt 7. mars 2025, samt andre opplysninger som kom fram under behandling av søknaden.

Vedtak om tillatelse etter forurensningsloven § 11

Statsforvalteren gir Statnett SF tillatelse etter forurensningsloven til anleggsarbeider i sjø for å etablere ny kai på Garnes i Bergen. Tillatelsen er hjemlet i forurensningsloven § 11, jf. § 16.

Statsforvalteren har ved avgjørelsen om tillatelsen som skal gis, og ved fastsetting av vilkårene, lagt vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket ellers vil medføre. Tillatelsens vilkår er vedlagt dette brevet.

Statsforvalteren har regulert de forholdene som er vurdert til å ha de mest alvorlige miljømessige konsekvensene.

I tillegg til de kravene som følger tillatelsen, plikter virksomheten å overholde forurensningsloven og produktkontrollloven, med tilhørende forskrifter. Noen av forskriftene er nevnt i tillatelsen. For informasjon om andre regler som kan være aktuelle for virksomheten, viser vi til hjemmeside til Miljødirektoratet www.miljodirektoratet.no.

Vedtak om gebyr

Statsforvalteren tar gebyr for arbeid med tillatelsen og kontroll etter forurensningsloven, basert på ressursbruken i saken, jf. forurensningsforskriften §§ 39-3 og 39-4.

På bakgrunn av Statsforvalterens ressursbruk i saken vedtar vi gebyr etter sats 6 på 45 600. Faktura blir sendt fra Miljødirektoratet. Se kapittel 39 i forurensningsforskriften for mer informasjon om saksbehandlingsgebyret.

Om tiltaket

Statnett har gjennom anleggskonsesjon, etter energiloven, tillatelse til å etablere kaihakkanlegg ved Garnes kai for mottak av transformatortransport. Transformatorene skal videre til nye Dalekvam transformatorstasjon som er under bygging, og andre framtidige nye stasjoner (Nore og Evanger).

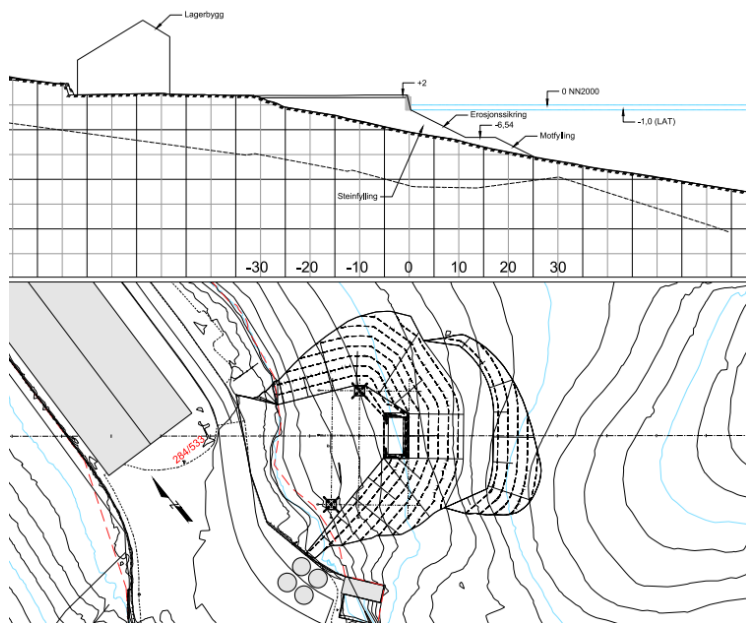
Konsulent WSP søker på vegne av Statnett om tillatelse etter forurensningsloven til utvidelse av eksisterende Garnes kai ved utfylling i sjø av ca. 5 000 m³ sprengstein i fraksjon 0/500 over ca. 2 700 m² sjøbunn. (figur 1). Kaia etableres som en ro-ro kai. Størrelsen på kaihakket er ca. 33 x 14 m bredt, med pullertene ca. 23 m.

Det er utført miljøgeologiske undersøkelser i sjø. Det er ikke påvist konsentrasjoner av miljøgifter over Trinn 1-grenseverdien i noen av prøvepunktene. Det er utført ROV undersøkelse av sjøbunnen det ble ikke observert særlig verdifulle naturtyper, rødlistearter eller fremmede arter.

Det vil legges ut siltskjørt rundt tiltaksområdet ned til kote -15. Fyllingsarbeider opp til kote -3 vil skje fra lekter. Utført fyllingsarbeid vil kontrolleres med scanning og video. Fyllingsarbeider fra kote -3 og opp til terrengnivå vil utføres fra land. Nødvendig motfylling og arbeider fra lekter utføres først. Fyllingen vil plastres. Det vil legges geotekstil mellom fylling og forsterkningslag på trafikkert areal.

Tiltaket er godkjent etter havne- og farvannsloven av Bergen havn i vedtak 12. februar 2025.

Detaljplan for Dalekvam transformatorstasjon ble godkjent av NVE i vedtak 11. april 2024. Anleggskonsesjon ble gitt av NVE i vedtak 9. november 2022.

Figur 1 Garnes kaihakk, plan og snitt Multiconsult

Høringsuttalelser

Statsforvalteren sendte søknaden til Bergens Sjøfartsmuseum, Fiskeridirektoratet, Bergen kommune og Mattilsynet og Forum for natur og friluftsliv (Høringsradaren) 25. mars 2025 med høringsfrist 2. mai 2025. Søknaden ble også annonsert på hjemmesiden til Statsforvalteren.

Vi mottok uttale fra Bergen kommune, Fiskeridirektoratet og Museet Gamle Vossebanen. Statnett har kommentert uttalene 2. juni 2025. Kommentarene er skrevet med blå skrift under hver uttale.

Bergen kommune (6. mai 2025)

Gjengivelse av kommunens uttale:

"Innspill fra Plan- og bygningsetaten:

Plan- og bygningsetaten (PBE) har tatt stilling til reguleringsforhold. PBE viser til at sjøarealet utenfor Garnes kai er avsatt til *Bruk og vern av sjø, vassdrag*. I henhold til KPA2018 § 32.2.2 er det ikke tillatt med inngrep og faste installasjoner innenfor arealformålet. Tiltaket vil sannsynligvis kreve dispensasjon fra denne bestemmelsen.

I sjøen litt utenfor Garnes kai er det en hensynssone *Naturmiljø for gytefelt torsk*. Dette må det tas hensyn til ved behandling av søknaden, da utfyllingen går inn i denne sonen.

I henhold til § 24.3 *Massehåndtering* kreves det reguleringsplan for massedisponering og utfylling som berører større areal enn 1 da eller som avviker mer enn 3 m fra eksisterende terreng. Tiltak langs land og over kote minus 4 behandles på tilsvarende måte som tiltak på land.

Dersom utfylling går over kote minus 4 må det også søkes om dispensasjon fra denne bestemmelsen.

PBE har ikke vurdert om det er kulturminneverdier i området.

Byrådets vurdering

Bergen kommune har foretatt en vurdering av høringsbrevet og saksforholdet ellers, og har ikke innvendinger til at Statsforvalter gir tillatelse etter forurensningsloven til søknaden om anleggsarbeid i sjø. Det legges i den forbindelse vekt på opplysninger fra søker om at det ikke er påvist betydelige miljøgifter og at det ved undersøkelse av sjøbunnen ikke er observert særlig verdifulle naturtyper, rødlistearter eller fremmede arter.

Bergen kommune viser imidlertid til uttalelsen fra Plan- og bygningsetaten i sin helhet slik den fremkommer over. Bergen kommune ber spesielt om at Statsforvalteren hensyntar merknaden om at det rett utenfor Garnes kai er hensynsone *Naturmiljø for gytefelt torsk* og stiller vilkår i tillatelsen som ivaretar dette.

Bergen kommune presiserer ellers at søknad om tiltak og dispensasjon knyttet til etablering av kaihakkanlegg og andre tiltak etter plan- og bygningslovens regler må omsøkes, og vil bli behandlet etter plan- og bygningsloven på ordinær måte."

Statnetts kommentar

Statnett setter pris på at Bergen kommune ikke har innvendinger til at Statsforvalter gir tillatelse etter forurensningsloven til søknad om anleggsarbeider i sjø.

Når det gjelder krav til søknad etter plan- og bygningsloven, så viser Statnett til vedtak om godkjent detaljplan etter energiloven av NVE i sak 202317989-35 datert 11.04.2024. I vedtakets punkt 5.2.3 Garnes kai står det følgende:

"NVE viser til at nettanlegg som krever anleggskonsesjon etter energiloven er unntatt fra behandling etter plan- og bygningsloven, jf. plan- og bygningsloven § 1-3. Kun bestemmelsene om konsekvensutredning i kap. 14 og om stedfestet informasjon i kap. 2 gjelder for slike anlegg. Dette betyr at Statnett kan bygge Garnes kai, slik den er beskrevet i konsesjonssøknaden og detaljplanen, uavhengig av planstatus. Statnett trenger derfor ikke å søke dispensasjon fra gjeldene kommunale arealplaner".

Fiskeridirektoratet (10. april 2025)

Gjengivelse av direktoratets vurdering:

"Fiskeriinteresser i området

Gytefelt torsk (Havforskningsinstituttet)

Havforskningsinstituttet har registrert gytefelt torsk i Sørfjorden hvor det søkes om tillatelse etter forurensningsloven. Gytefeltet vurderes å være regionalt viktig (B) iht. verdivurdering av biologisk mangfold (middels egg (2) og stor tilbakeholdelse av egg (3), følge. Havforskningsinstituttets beskrivelse av gytefeltet). Torsken har sin gytetid fra begynnelsen av januar til ut april måned, og i påfølgende måneder mai-juli vil det være egg og larver i vannmassene..

Fiskeridirektoratets vurdering

Fiskeridirektoratet har særlig fokus på gyte- og oppvekstområder for torsk. Etter gyting er egg og larver ekstra utsatt for ytre påkjenninger, og det er viktig at de har best mulig miljøforhold. Mudring og

utfylling av masser i sjøområder hvor det er registrert gytefelt kan ha uheldig påvirkning på gytesuksess og medføre risiko for egg og larver innenfor gytetiden fra januar til ut april.

Av hensyn til å unngå uheldig påvirkning av gyteområde torsk som er registrert i Sørfjorden, råder Fiskeridirektoratet til at mudring- og utfyllingsarbeid utføres utenom torskens gytetid 1. januar – 30. april.

Vi ber om at det gjennom en tillatelse etter forurensingsloven settes krav til bruk av siltgardin for å hindre spredning av blakket sjøvann. Videre at det benyttes turbiditetsmåler utenfor siltgardinet for å overvåke vannkvaliteten. Vi råder til at arbeidet stanses dersom målingene viser partikkelspredning over akseptabelt nivå.

Fiskeridirektoratet etterlyser risiko- og tiltaksvurdering jf. Multiconsult sin rapport fra de miljøgeologiske undersøkelser som er utført. Vi forutsetter derfor at det settes krav til utførelse av tiltak i sjø som oppfyller miljømålet som er oppgitt i søknaden: "Miljømål for prosjektet er at tiltaksarbeidene i sjø ikke skal føre til spredning av forurensning som kan være skadelig for miljøet i resipienten eller føre til forringelse av økologisk og kjemisk tilstand".

Statnetts kommentar

For gyteområde til torsk, så vil hovedsakelig arbeidet med utfylling i sjø foregå i perioden oktober til januar. Statnett vil benytte siltgardin for å hindre spredning av blakket sjøvann, samt benytte turbiditetsmåler utenfor siltgardinet for å overvåke vannkvaliteten. Som krav for å oppfylle miljømålene, så vil det stilles krav til entreprenør å benytte siltgardin og turbiditetsmåler for gjennomføring av arbeidene.

Museet Gamle Vossebanen (14. mai 2025)

Gjengivelse av uttale

"Foreningen er gjort oppmerksom på tiltaket via lokalpressen, og har ikke mottatt varslings som høringspart i saken, men ber om samme høringsfrist som Bergen kommune 15. mai.

Foreningen kan ikke se at Bane NOR er invitert til å gi høringsuttalelse, og de mener det er kritisk da det er flere risikomomenter hvor Bane NOR burde ha uttalt seg:

1. Økt trafikk over planovergangen som gir risikoøkning på jernbanen.
2. Økt aksellast på bil over planovergangen som gir slitasje, fare for skader og farefor uhell.

Deres anmerkning til høringsforslaget er listet opp i følgende kulepunkt:

- Det er tilfredsstillende at gjennomføringen skal skje i perioden oktober 2025 til mars 2026. Foreningen peker på at forsinkelser med gjennomføringen vil kunne medføre følgeproblemer for jernbanetrafikken på jernbanen, og de vil i såfall varsle om mulig erstatningskrav.
- Jernbanen har samtrafikk med dampbåtene DS Stord og DS Oster. Disse båtene bruker kaien på Garnes til overgang av passasjer mellom damptog og dampbåt. Det forventes at kaien på Garnes er brukbar for båter i perioden april til september.
- Jernbanestrekningen er fredet av Riksantikvaren. Transport av stein og tung trafo gir risiko for skade på fredet anlegg. Innlegging av 49 kg rilleskinner forebygger dette. Unnlatelse av dette tiltaket gir grunnlag for erstatningskrav.
- Det enorme transport behovet som denne søknaden representerer – både tilkjørte steinmasser og trafotransport, så må skinnene på alle de tre parallelle spor gjennom planovergangen skiftes til 49 kg rilleskinner på alle tre spor, legges inn betongsviller under dekket på planovergangen. Dette bør

gjøres i forkant av tiltakshavers regning, og det vises til før-var-prinsippet hvor det er bedre å sikre overgangen før ulykken skjer.

- Kjøring av store lass med stein vil føre til dryss av stein fra lastebilene i rilleskinnene på jernbanen. Dette vil kunne ødelegge hjul og føre til avsporing. Dette forholdet anser de til å være tiltakets ansvar å rydde opp i, ved å kosterilleskinnene. Det som dette blir neglisjert, så vil det bli fremmet erstatningskrav. De mener det i tillegg vil være aktuelt å videreføre kostnader med opprydding til tiltakshaver.
- Like ved planovergangen ligger Garnes Gårdsbarnehage. De ser at økt tungtrafikk på vei der det ferdes små barn vil øke risiko, og spør om Garnes Gårdsbarnehage er hørt i saken.
- Det kan være at spørsmålet om dette tiltaket er ny eller vesentlig endret bruk av den offentlige veien. Dette er et tema separert fra utfyllingsspørsmålet, men destiller spørsmål om dette temaet har vært på høring."

Statnetts kommentar:

Statnett skal gjennomføre tiltaket etter anleggskonsesjon etter energiloven, og har godkjent konsesjonssøknad og detaljplan hvor blant annet Bane NOR har vært høringspart og er orientert om vedtak. Dette betyr at Statnett kan bygge Garnes kai, slik den er beskrevet i konsesjonssøknaden og detaljplanen. Denne høringen omfatter utfylling i sjø, og er sendt til relevante myndigheter for uttalelse.

Statnett setter pris på at Norsk Jernbaneklubb synes det er tilfredsstillende at gjennomføringen skal skje i perioden oktober 2025 til mars 2026. Anleggsarbeidene skal da hovedsakelig være ferdige, slik at det ikke berører turistsesongen for damptog og dampbåt i perioden april til september 2026.

For å hindre skader på jernbanen så er det mulig å gjøre bruk av kjørematter i planovergangen for å sikre den mot skader ved tungtransport og evt. dryss av stein som kan skade skinnene. Utfyllingen av masser skal hovedsakelig skje i sjøen og hvor det er gode muligheter for å frakte masser sjøveien, slik at man hindrer skade på infrastruktur og reduserer belastningen for lokalmiljøet. Entreprenør vil vurdere avbøtende tiltak.

Entreprenør vil være ansvarlig for å sette i stand eller rydde området, dersom anleggstrafikken fører til skade på planovergangen.

I forkant av anleggsoppstart vil entreprenør varsle naboer og berørte om planlagte tiltak, og de vil få mulighet til å gi informasjon til en nabokontakt hos entreprenør. Entreprenør skal også utarbeide trafiksikkerhetsplan hvor innspillene kan bli innarbeidet. Det vil derfor være gode muligheter for Garnes gårdsbarnehage til å komme med innspill gjennom anleggsperioden.

Anleggstrafikk på den offentlige veien vil gjennomføres i henhold til vegloven, og etter veiens klassifisering. Tiltaket har også vært på høring gjennom anleggskonsesjon etter energiloven, og har godkjent konsesjonssøknad og godkjent detaljplan.

Rettslig grunnlag for tillatelsen

Forurensningsloven

Hovedregelen i forurensningsloven er at forurensning fra midlertidig anleggsvirksomhet er lovlig uten tillatelse når forurensningen fra anleggsarbeidet er "vanlig", jf. forurensningsloven § 8, første ledd nr. 3. Mudring og dumping som utføres fra skip/lekter krever uansett tillatelse etter forurensningsforskriften § 22. Statsforvalteren har vurdert at forurensningspotensialet med

anleggsarbeidene i sjø medfører fare for forurensning som ikke er normal/vanlig etter art og omfang og dermed kreves det tillatelse etter lovens § 11, jf. forurensningsforskriftens § 22-6.

Statsforvalteren har behandlet saken som rett forurensningsmyndighet for forurensning fra anleggsvirksomhet, jf. rundskriv¹ T-3/12.

Når Statsforvalteren vurderer om det skal gis tillatelse til forurensende virksomhet, og eventuelt på hvilke vilkår, skal vi legge vekt på forurensningsulempene ved tiltaket sammen med fordeler og ulemper tiltaket ellers vil kunne før til jf. forurensningsloven § 11 siste ledd. Statsforvalteren legger til grunne anbefalinger i Miljødirektoratets veileder M-350/2015² i vår vurdering av saken.

Vår kommentar til høringsuttalensene

Plan- og bygningssetaten i Bergen kommune gir føringer for at dette anlegget muligens må håndteres etter plan- og bygningsloven, der bla. søknad om dispensasjon er nevnt under visse forutsetninger. Statnett svarer at tiltaket er godkjent etter energiloven av NVE og at det i NVEs vedtak står eksplisitt at Statnett ikke trenger å søke dispensasjon fra gjeldende kommunale arealplaner. Statsforvalteren vurderer at Statnett har rett forståelse. NVE har vurdert at denne kaiutvidelsen er en integrert del av hele energianlegget (Nye Dalekvam transformatorstasjon) og inkludert anlegget i konsesjonen/detaljplanen. Dersom kommunen var uenig i NVEs vurdering skulle dette vært formalisert gjennom en uttale da detaljplanen ble sendt på høring i februar 2024, noe som ikke ble gjort.

De fleste punktene som Museet gamle Vossebanen tar opp (planovergang/sikkerhet trafikkavvikling mm) hører inn under NVE sitt ansvarsområde og som skal ivaretas gjennom vilkår/bestemmelser i anleggskonsesjon³ og godkjenningsvedtak⁴ av detaljplan. Det som er relevant for denne tillatelsen etter forurensningsloven for anleggsarbeider i sjø er mulig konflikt for dampbåtene DS Stord og DS Oster og deres periodevis bruk av Garnes kai i perioden april til september.

Naturmangfoldloven

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Disse rettsprinsippene omfatter vurdering i forhold til kunnskapsgrunnlaget, "føre-var-prinsippet", samlet belastning, miljøforsvarlige teknikker og at kostnader bæres av tiltakshaver.

Vannforskriften

Søknader om tillatelser til tiltak i sjø og vassdrag skal også vurderes etter vannforskriften. Vannforskriften inneholder forpliktende miljømål om at myndigheten skal sørge for at alle vannforekomster skal oppnå god kjemisk og økologisk tilstand innen 2027 med mindre det er gitt unntak med hjemmel i § 9 eller § 10.

Avgrensing mot annet lovverk

Bergen havn har gitt tillatelse etter havne og farvannsloven i vedtak 12. februar 2025. Forholdet til plan- og bygningsloven er omtalt ovenfor.

¹ "Statsforvalterens myndighet etter forurensningsloven, oreigningslova og produktkontrollloven." Rundskriv T-3/12 sist endret 11. desember 2019.

² Håndtering av sedimenter. M-350. Oppdatert mai 2018.

³ NVEs anleggskonsesjon 9. november 2022 Dalekvam transformatorstasjon mm.

⁴ NVS godkjenningsvedtak detaljplan Dalekvam transformatorstasjon 11. april 2024

Vår vurdering av søknaden

Statsforvalteren vurderer at søknaden med tilhørende dokumentasjon er i samsvar med forurensningsforskriftens § 36-2 sine krav til innhold i søknaden om tillatelse etter forurensningsloven.

Statsforvalteren vurderer at fare for forurensning og negativ påvirkning fra anleggsarbeidene blir redusert til et akseptabelt nivå med de avbøtende tiltak som er foreslått i søknaden datert 7. mars 2025, kombinert med de endringer/tilføyelser som Statsforvalteren har gjort basert på mottatte høringsuttaler:

- dokumentasjon av sprengsteinsmassene som skal benyttes til utfyllingen
- turbiditetsmåling på utsiden av siltgardinen med alarmgrenser
- tidsavgrensing, ikke utfylling i gyteperioden 1. januar til 30. april
- opprette dialog med Museet Gamle Vossebanen dersom anleggsarbeidene er innenfor tidsrammen der Museet benytter Garnes kai

Begrunnelse for valgte vilkår og krav

Spredning av finstoff og plast fra sprengstein

Utfylling av sprengstein i sjø vil kunne medføre spredning av partikler som kan ha negative effekter på naturverdier og fiskeriinteresser, slik fagetaten Fiskeridirektoratet påpeker i sin uttale.

Mineralpartikler som svever fritt i vannmassene kan medføre skade på gjellene til fisk og det er vist at de kan feste seg på pelagiske fiskeegg som hos torsk og kan få egg til å søkke, noe som kan øke eggdødeligheten. Partikkeltilførsel til sjø over lengre tid vil også kunne medføre nedslamming av sjøbunnen, noe som vil kunne føre til at leveområdet til bunnlevende organismer blir endret eller ødelagt.

Fiskeridirektoratet anbefaler tidsavgrensing i gytetiden, bruk av siltgardin og turbiditetsmålinger er avbøtende tiltak som vil ivareta fiskeriinteressene. Vi vurderer at fare for forurensning og negativ påvirkning for gytefelt og omkringliggende marine naturtyper reduseres til et akseptabelt nivå med de tre avbøtende tiltakene Fiskeridirektoratet anbefaler og tar de med som vilkår i tillatelsen.

Plast (som plastrester, annen forurening, sprengtråder, plastavfall, plastlunter, nonel/flyteledninger, plastarmering, fôringsrør) dannes under sprengningsarbeid og vil følge med sprengsteinen. Innhold av plastrester og annen forurensning fra sprengstein skal primært ikke havne i sjøen. Plast bruker lang tid på å brytes ned, og det har en negativ og uønsket påvirkning på miljøet og forårsaker forurensning og kan utgjøre en risiko for fugl, fisk og andre gjellelevende organismer. Bruk av plastbelagte tennere (non-el) som flyter kan føre til at plast havner i sjøen, noe som krever rutiner for oppsamling. Elektroniske tennere reduserer *flytende* plastforbruk, og plast blir liggende inne i fyllingen.

Kontrollrutiner for at utfyllingsmasser er egnet for utfylling, hvilket tennsystem som er benyttet og at massene er uten forurenset finstoff og annen forurensning skal beskrives i kontroll- og overvåkingsplan som sendes Statsforvalteren før oppstart. Statsforvalteren skal holdes orientert om eventuelt nye leveranser av sprengstein og informasjon om massene skal sendes før utfylling skjer.

Sjøbunnen som skal fylles over med sprengstein

Dersom sjøbunnsedimentene i utfyllingsområdet er forurensset av miljøgifter og svært finkornet, kan også forurensning bli spredd via oppvirvling når sprengsteinen treffer sjøbunnen. Statsforvalteren vurderer ut fra utførte miljøgeologiske og andre undersøkelser at det er liten risiko for spredning av forurensning gjennom utfylling på sjøbotn. Undersøkelser/prøvetaking av sjøbunnen viser stabile sedimenter og tungmetaller og organiske miljøgifter er målt i lave konsentrasjoner som anses som akseptable, med minimal risiko for negative effekter.

Annen bruk av Garnes kai

Statnett må etablere samarbeid med Museet Gamle Vossebanen for koordinering av anleggsarbeidene dersom anleggsperioden sammenfaller med museets bruk av kaien for dampskip for sine rundturer i sommerhalvåret.

Vurderinger etter naturmangfoldloven og vannforskriften

Krav til kunnskapsgrunnlaget er etter vår vurdering oppfylt, jf. naturmangfoldloven § 8. Siden vi vurderer kunnskapsgrunnlaget som tilfredsstillende, vil ikke føre-var-prinsippet (NML § 9) komme til bruk.

Vi har tatt hensyn til økosystemet og den samlede belastningen (NML § 10) gjennom vurderinger som ligger til grunn for kravene som er satt i vilkårene i tillatelsen. NML § 11 påpeker at det er tiltakshaver som skal bære kostnadene til avbøtende tiltak.

Miljømålet i vannforskriften er at alle vannforekomster skal oppnå god økologisk og kjemisk tilstand. En forverring av en vannforekomst kan ikke tillates med mindre det er mulighet til å gi unntak, jf. vannforskriften § 12.

I denne saken legger Statsforvalteren til grunn at tiltaket vil gi en midlertidig påvirkning og at tilstanden i resipienten vil bli gjenopprettet når arbeidet stanser. Vi ser det derfor ikke som sannsynlig at tiltaket vil kunne føre til at miljømålene ikke nås, eller at tilstanden til vannforekomsten blir forverret. Kravene i vannforskriften er derfor ikke til hinder for å gi tillatelse etter forurensningsloven.

Konklusjon

Statsforvalteren har behandlet søknaden, og vurdert de forurensningsmessige ulempene opp mot de samfunnsmessige fordelene. Under forutsetning om at de avbøtende tiltakene som er planlagt blir gjennomført og at anlegget blir driftet i tråd med utslippstillatelsen, vurderer vi at fare for forurensning og negativ påvirkning blir redusert til et akseptabelt nivå. Statsforvalteren gir derfor tillatelse etter forurensningsloven § 11. Statsforvalteren tar likevel forbehold om at det kan bli krevd ytterligere tiltak dersom det skulle vise seg å være nødvendig.

Endring og omgjøring

Vi vil påpeke at all forurensning fra virksomheten isolert sett er uønsket. Selv om utslippene er innenfor de fastsatte grensene, plikter virksomheten å redusere utslippene så langt som mulig uten urimelige kostnader. Det samme gjelder utslipp av komponenter det ikke er satt grenser for gjennom særskilte vilkår.

Virksomheten er pliktig til å unngå unødvendig forurensning, jf. forurensningsloven § 7. Viser det seg at forurensningsforholdene endrer seg, kan Statsforvalteren med hjemmel i forurensningsloven § 18

endre vilkårene i tillatelsen og sette nye vilkår, og om nødvendig trekke tillatelsen tilbake. Endringer skal være basert på skriftlig saksbehandling og en forsvarlig utgreiing av saken. En endringssøknad må derfor sendes i god tid før en eventuell endring kan gjennomføres.

At vi har gitt tillatelse til forurensning fritar ikke erstatningsansvar for skade, ulemper eller tap som forurensning har ført til, jf. forurensningsloven § 56. I tillegg til de kravene som følger av tillatelsen, plikter virksomheten å overholde forurensningsloven og produktkontrollloven med tilhørende forskrifter. Noen av forskriftene er nevnt i tillatelsen. For informasjon om andre regler som kan være aktuelle for virksomheten viser vi til hjemmesiden til Miljødirektoratet, www.miljodirektoratet.no. Brudd på tillatelsen er straffbart etter forurensningsloven §§ 78 og 79.

Brudd på krav som følger direkte av forurensningsloven og produktkontrollloven med tilhørende forskrifter er og straffbart.

Rett til å klage

Partene involvert i saken og andre med særlig interesse kan klage innen tre uker fra virksomheten har mottatt dette brevet, jf. forvaltningsloven § 28. I en eventuell klage skal det gå klart fram hva klagen gjelder, og hvilke endringer en ønsker. Klager bør være begrunnet og skal sendes til Statsforvalteren i Vestland. Klageinstans er Miljødirektoratet.

En eventuell klage fører ikke automatisk til at gjennomføringen av vedtaket blir utsatt. Statsforvalteren eller Miljødirektoratet kan etter oppfordring, eller på eget initiativ, avgjøre at vedtaket ikke skal gjennomføres før klagefristen er ute eller klagen er avgjort. En slik avgjørelse kan det ikke klages på.

De kan også klage på vedtaket om gebyrsats, jf. forurensningsforskriften § 41-5. En eventuell klage skal være begrunnet, og den må sendes til Statsforvalteren i Vestland innen tre uker. Virksomheten må betale det fastsette gebyret. Dersom Miljødirektoratet godtar klagen, vil overskuddsbeløpet bli refundert.

Med helsing

Sissel Storebø
seksjonsleder

Magne Nesse
senioringeniør

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg: Tillatelsens vilkår

Kopi til:

Fiskeridirektoratet
Bergen kommune
Museet Gamle Vossebanen
NVE
WSP ved saksbehandler

Tillatelse etter forurensningsloven til anleggsarbeider i sjø på Garnes, i Bergen kommune for Statnett SF

Tillatelsen er gitt i samsvar med forurensningsloven § 11, jf. § 16. Tillatelsen er gitt på grunnlag av opplysninger som kom fram i søknad datert 7. mars 2025 og opplysninger som kom fram under saksbehandlingen.

Dersom tiltakshaver ønsker å foreta endringer i driftsforhold som kan ha betydning for forurensningen fra tiltaket og som ikke er i samsvar med det som ble lagt til grunn da tillatelsen ble gitt eller sist endret, må tiltakshaver i god tid på forhånd søke om endring av tillatelsen. Tiltakshaver bør først kontakte Statsforvalteren for å avklare behovet for slik endring.

Dersom hele eller vesentlige deler av tillatelsen ikke er tatt i bruk innen to år etter at tillatelsen er tredd i kraft, skal tiltakshaver sende en redegjørelse slik at Statsforvalteren kan vurdere eventuelle endringer i tillatelsen.

Data om virksomheten

Bedrift	Statnett SF
Postadresse	Postboks 4904 Nydalen, 0423 Oslo
Kommune og fylke	Bergen, Vestland
Organisasjonsnummer/ eid av	962 986 633

Statsforvalteren sine referanser

Løyvenummer	Anleggsnummer	Saksnummer
2025.0492.T	4601.1012.01	2025/4041

Tillatelse gitt første gong: 10. juni 2025		
Sissel Storebø seksjonsleder	Magne Nesse senioringeniør	

Dokumentet er godkjent elektronisk

Endringslogg

Endrings nummer	Endringsdato	Vilkår og omtale av endringer

1 Tillatelsen omfatter

1.1 Omfang

Tillatelsen gir vilkår for å redusere forurensning fra anleggsarbeider med å lage ny kai på Garnes.

Tiltaket omfatter utvidelse av eksisterende kai ved utfylling i sjø av ca. 5 000 m³ sprengstein i fraksjon 0/500 over ca. 2 700 m² sjøbunn.

1.2 Varsel om oppstart

Statsforvalteren skal varsles om oppstart av anleggsarbeid senest en uke før anleggsarbeidet starter. Det kan varsles med en e-post til sfvlpost@statsforvalteren.no.

2 Generelle vilkår

2.1 Plikt til å redusere forurensning så lang som mulig

All forurensning fra virksomheten er isolert sett uønsket. Virksomheten plikter å redusere utslippene sine så langt det er mulig uten rimelige kostnader. Pliktene omfatter også utslipp av komponenter som det ikke er satt uttrykkelige grenser for gjennom vilkår i denne tillatelsen.

2.2 Plikt til forebyggende vedlikehold

For å holde de ordinære utslippene på et lavest mulig nivå og for å unngå utilsiktet utslipp, skal virksomheten sørge for forebyggende vedlikehold av utstyr som kan ha noe å si for utslippene. System og rutiner for vedlikehold av slikt utstyr skal være dokumenterte.

2.3 Tiltak ved økt forurensningsfare

Dersom det oppstår fare for økt forurensning skal virksomheten så langt som mulig uten urimelige kostnader sette i verk tiltak som er nødvendige for å eliminere eller redusere den økte forurensningsfaren. Om nødvendig må virksomheten redusere eller innstille driften.

Tiltakshaver skal så snart som mulig informere Statsforvalteren om unormale forhold som har eller kan føre til vesentlig økt forurensning eller forurensningsfare. Akutt forurensning skal i tillegg varsles i samsvar med punkt 3.3

2.4 Miljørisikovurdering av anleggsarbeidet

Tillatelsens vilkår er basert på de miljørisikovurderingene som er utført i forbindelse med søknad om tillatelse etter forurensningsloven og de forslag til de avbøtende tiltakene som er søkt om for å redusere fare for forurensning til et akseptabelt nivå.

Virksomheten plikter å ha oversikt over alle aktiviteter og forhold som kan føre til forurensning og kunne gjøre greie for risiko. Ved endret forhold skal miljørisikovurderingene oppdateres. Resultatene skal vurderes opp mot akseptabel miljørisiko.

Med utgangspunkt i risikovurderingen skal virksomheten iverksette risikoreduserende tiltak. Både sannsynlighet- og konsekvensreduserende tiltak skal vurderes. Tiltakshaver skal ha en oppdatert plan over risikoreduserende tiltak, og sikre at tiltak herifra blir innarbeidet og gjennomført.

2.5 Ansvar

Tiltakshaver er ansvarlig for å sikre og dokumentere at vilkårene i denne tillatelsen blir stetta. Tiltakshaver plikter å ha oversikt over alle aktiviteter som kan medføre forurensning og kunne gjøre greie for risikoforhold. Tiltakshaver plikter videre å orientere vedkommende som skal gjennomføre tiltakene om de vilkårene som gjelder, samt de restriksjoner som er lagt på arbeidet.

2.6 Erstatningsansvar

Selv om tillatelsen er gitt, plikter den som forårsaker forurensning eller annen type skade å svare for erstatning som måtte følge av alminnelige erstatningsregler.

2.7 Kulturminne i sjø

Bergens sjøfartsmuseum gjør oppmerksom på at tiltakshaver plikter å gi melding til museet (marinarkeologi@museumvest.no) dersom en under arbeid i sjøområdene finner skipsvrak, keramikk eller andre marine kulturminner. Dersom kulturminner på sjøbunnen kan bli påvirket av tiltaket, må arbeidet under vann straks stoppes. Arbeidet må i så fall ikke starte opp igjen før museet har undersøkt og eventuelt frigitt området. Eventuelle brudd på disse vilkårene vil være i strid med bestemmelsene i lov av 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner.

2.8 Saksbehandling etter annen lovgivning

Denne tillatelsen fritar ikke for behandling eller at andre myndigheter kan stille krav med hjemmel i annen lovgivning.

3 Internkontroll, beredskapsplan og akutt forurensning

3.1 Internkontroll

Tiltakshaver plikter å etablere internkontroll for sin virksomhet i medhold til internkontrollforskriften¹. Internkontrollforskriften skal blant annet sikre og dokumentere at tiltakshaver stetter kravene i denne tillatelsen, forurensningsloven, produktkontrollloven og andre relevante forskrifter til disse lovene. Tiltakshaver plikter å holde internkontroll oppdatert.

Når en tiltakshaver som oppdragsgiver engasjerer oppdragstaker (entreprenør eller lignende) til å utføre oppgaver på tiltakshavers anlegg, skal oppdragsgiver sørge for at oppdragstaker er kjent med og har internkontrollsystem i tråd med tillatelsens vilkår.

Tiltakshaver plikter å alltid å oversikt over alle aktiviteter og forhold som kan føre til forurensning og kunne gjøre greie for risiko. På basis av miljørisikoanalysen skal tiltakshaver sette i verk miljørisikoreduserende tiltak.

3.1.1 Avvikshåndtering

Avvik (brudd på forurensningsregelverket) skal avvikshåndteres i samsvar med bestemmelsene i internkontrollforskriften § 5 2. ledd punkt 7. Dette inkluderer årsakene til at avvikene har skjedd, vurderinger og iverksetting av straktiltak for å rette avvikene, og vurderinger og iverksetting av

¹ Systematisk helse -, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter – forskrift av 06.12.1996 nr 1127 (internkontrollforskriften)

avbøtende tiltak for å hindre at lignende avvik skal skje på nytt. Avvikshåndtering skal dokumenteres skriftlig.

3.1.2 Krav til kompetanse

Tiltakshaver skal ha tilstrekkelig kunnskap om renseanlegg og tilhørende installasjoner for å overholde utslippskrav og slik at det ikke oppstår ulovlige utslipp eller at utslipp fører til skade på miljøet. Tiltakshaver skal ha tilstrekkelig kompetanse til å vurdere miljørisiko for sin virksomhet. Alle som håndterer farlig avfall i forbindelse med prosjektet, skal ha dokumentert opplæring i slik håndtering.

3.2 Beredskapsplan

Den ansvarlige skal sørge for å ha en nødvendig beredskap for å hindre, oppdage, stanse, fjerne og avgrense påvirkning av akutt forurensning for sin virksomhet, jf. forurensningsloven § 40. Beredskap skal stå i rimelig forhold til sannsynlighet for akutt forurensning og omfanget av skadene og ulempene som kan inntreffe. Beredskapsplikten inkluderer også utstyr og kompetanse til å fjerne og avgrense påvirkning av forurensningen.

Tiltakshaver skal utarbeide beredskapsplan for tiltaket. Ved endret forhold skal beredskapsplanen oppdateres. Beredskapsplanen skal være tilgjengelig og kjent for de som utfører arbeid der akutte hendelser i flg. planen, kan oppstå.

3.3 Varsling om akutt forurensning

Akutt forurensning eller fare for akutt forurensning skal varsles på telefonnummer 110 i henhold til gjeldende forskrift². Tiltakshaver skal også så snart som mulig underrette Statsforvalteren i slike tilfeller.

4 Vilkår for utføring av tiltak i sjø

4.1 Generelt

Tiltakene i sjø skal utføres på en måte som minimerer spredning av partikler og tilslamming av vannmassene. Dersom det oppstår utilsiktede forurensningssituasjoner, skal arbeidet stanses og korrigerende tiltak gjennomføres.

4.2 Kontroll av utfyllingsmasser

Det skal brukes mest mulig reine masser. Massene skal være egnet til formålet. Det skal utarbeides rutiner for kontroll av steinmasser før disse blir fylt i sjøen. Innhold av plastrester og annen forurensning fra sprengstein skal primært ikke havne i sjøen.

Kontrollrutiner for at utfyllingsmasser er egnet for utfylling, hvilket tennsystem som er benyttet og at massene er uten forurenset finstoff og annen forurensning skal beskrives i kontroll- og overvåkingsplan som sendes Statsforvalteren før oppstart. Statsforvalteren skal holdes orientert om eventuelle nye leveranser av sprengstein og informasjon om massene skal sendes før utfylling skjer.

² Forskrift om varsling av akutt forurensning eller fare for akutt forurensning av 09.07.1992, nr. 1269.

4.3 Tidsavgrensninger

Av hensyn til gyteperioden for kysttorsk i Sørfjorden gytefelt skal utfylling som hovedregel ikke skje innenfor tidsperioden 1. februar til 30. april. Unntak fra tidsavgrensninger kan godkjennes av Statsforvalteren, i samråd med Fiskeridirektoratet, dersom det er dokumentert at avbøtende tiltak redusere partikkelkonsentrasjoner i sjø til et nivå som ikke medfører fare for gyteområdet.

4.4 Partikkelsperre og turbiditetsmåling

Som avbøtende tiltak for å redusere fare for forurensning og spredning av finstoff til vannforekomsten ved utfylling skal det brukes en eller om nødvendig flere siltgardiner. Siltgardinene skal dekke deler eller hele vannsøylen på en måte slik at grenseverdi for turbiditet blir overholdt. Det skal brukes siltgardiner som er egnet til formålet ved tiltaksområdet, se fagrapport³ fra Statens vegvesen.

Ved valg av siltgardiner må strøm- og værforhold, bunn- og dybdeforholdene på stedet legges til grunn for prosjektering av flytelegeme og vekt på lodd/bunnfester. Det kan brukes fritthengende stilgardin grunnet tiltakets art, siden stein fra utfyllingsarbeidet kan rulle over forankring og ødelegge siltgardinene.

Det skal føres jevnlig kontroll for at siltgardinene fungerer etter hensikten. Dersom siltgardinene ikke lenger fungerer, skal de repareres eller byttes ut. Arbeid/utfylling i sjø skal ikke skje når siltgardinene ikke fungerer.

Turbiditetsmålinger skal planlegges og utføres i samsvar med Norsk Standard NS-9433⁴.

Partikkelkonsentrasjonen utenfor partikkelsperren i tiltaksområdet skal ikke være høyere enn bakgrunnsverdi + 10 FTU/NTU i en periode på mer enn 30 minutt. Ved oppnådd alarmgrense skal utfyllingsarbeidet stoppe, og dersom overskriding skyldes tiltaket, skal det utføres avbøtende tiltak, eksempelvis å tilføre en ekstra partikkelsperre.

Kunnskap og informasjon tilegnet i prosjektet skal brukes for justering av måleprogrammet. Dersom observasjoner og målinger viser at en måler ikke er plassert på egnet sted eller dybde, skal måleren flyttes.

4.5 Aktsomhet overfor fremmede organismer

Den fremmede arten havnespy/japansk sjøpung (*Didemnum vexillum*) er allerede etablert flere steder i landet. Dette er en fremmed og uønsket art som formerer seg raskt og fører til store problem for marine miljø og næringer. Arten vokser bl.a. på skrog, fortøyninger, brygger og annet som finnes i sjøen. Vestland fylke har gjennom de siste årene registrert en økning i observasjoner av havnespy. Havnespy er påvist ved kaier i Haugesund, Askøy, Bergen og flere steder i Sogn. Arten blir spredd via skipsfart, særlig i de største havnene som har besøk av utenlandske skip. Arten kan og bli spredd til mindre havner via småbåter eller festet til tauverk og andre flyteobjekt i sjøen.

³ Siltgardiner: funksjon, tilpasning og oppfølging. Rapport nr. 205 - 2013

⁴ Turbiditetsovervåking av tiltak i vannforekomster. Norsk Standard NS- 9433

Statsforvalteren minner om aktsomhetsplikten i henhold til forskrift om fremmede organismer § 18. Der står det at den som setter i verk tiltak som kan føre til utilsiktet spredning av fremmede organismer⁵ i miljøet, skal opptre aktsomt for å hindre at aktiviteten får uheldige følger for det biologiske mangfoldet. Tiltakshaver skal ha kunnskap om risikoen aktiviteten inneholder, kunnskap til å treffe forebyggende tiltak og kunnskap til å raskt oppdage utilsiktet spredning av fremmede organismer. Mistanke om funn av havnespy [må meldes inn](#) og verifiseres av marinbiologisk kompetanse. Dersom havnespy observeres [skal observasjonen rapporteres til Artsdatabanken](#) og det må settes i gang tiltak for å unngå videre spredning. Slike tiltak skal skje i henhold til [veileder gitt av Sjøfartsdirektoratet](#).

4.6 Samarbeid med Museet Gamle Vossebanen

Statnett må etablere samarbeid med Museet Gamle Vossebanen for koordinering av anleggsarbeidene dersom anleggsperioden sammenfaller med museets bruk av kaien for dampskip for sine rundturer i sommerhalvåret.

5 Kontroll- og overvåking

5.1 Plan for kontroll og overvåking

Det skal utarbeides en kontroll- og overvåkingsplan for tiltaket. Planen må ha tilstrekkelig omfang til å avdekke spredning av forurensning fra tiltaket, medregnet kontroll med spredning av partikler og plast. Kontroll- og overvåkingsplanen skal avdekke eventuelle negative påvirkninger på naturmiljøet fra anleggsarbeidet.

Kontroll- og overvåkingsplanen skal sikre at vilkårene i tillatelsen oppfylles, og planen skal utarbeides i tråd med anbefalingene gitt i Miljødirektoratets veileder M-350/2015⁶. Måleutstyr, metoder, gjennomføring og analyser skal følge norsk standard.

6 Avfall

6.1 Generelle krav

Virksomheten plikter så langt det er mulig uten urimelige kostnader eller ulemper å unngå at det blir dannet avfall som følge av tiltakene. Særlig skal innhold av skadelige stoffer i avfallet avgrenses mest mulig. Stad kommune plikter å se til at all håndtering av avfall, under dette gjenvinning, blir utført i samsvar med gjeldende regler fastsatt i eller i henhold til forurensningsloven og avfallsforskriften.

Brukte partikkelsperrer skal leveres til lovlig mottak.

6.2 Håndtering av farlig avfall

Virksomheten skal håndtere farlig avfall i tråd med avfallsforskriften kapittel 11 om farlig avfall.

Farlig avfall som blir lagret i påvente av levering/henting skal lagres på en slik måte at det ikke fører til avrenning til grunn, overflatevann eller avløpsnett. Lagret farlig avfall skal være merket og skal

⁵ Jf. [Fremmedartslisa 2023](#) og forskrift om fremmede arter.

⁶ Håndtering av sedimenter. M-350/2015. Veileder fra Miljødirektoratet.

ikke blandes sammen med annet avfall. Lagring skal skje i tett container eller under tak på fast dekke. Lageret skal være sikre mot uvedkommende.

Farlig avfall skal leveres videre til godkjent mottak eller behandlingsanlegg minst en gang per år. Farlig avfall skal deklarerer på www.avfallsdeklarerer.no.

6.3 Plast

Det skal gjøres tiltak for å avgrense tilførsel av plast til naturen. Det skal gjennomføres opprydding av plast og annet avfall underveis og i etterkant av tiltaket ved tiltaksområdet og nærliggende områder. Rutiner for dette skal foreligge skriftlig. Oppsamling av eventuelt avfall i sjøen skal loggføres. Rutiner for overvåking og oppsamling av avfall i sjøen skal inngå i overvåkingsplanen. Oppsamlet avfall skal leveres til lovlig avfallsmottak.

Miljødirektoratet sitt faktaark⁷ M-1085|2018 kan brukes som veileder.

7 Rapportering og dokumentasjon

7.1 Rapportering før oppstart

- Kontroll og overvåkingsplan skal oversendes oss før oppstart, jf. vilkår 5.1 og vilkår 4.2 om kontroll av sprengsteinsmasser som i flg. søknad kommer fra ulike anleggsprosjekter.

7.2 Sluttrapport

Det skal sendes inn sluttrapport fra arbeid innen 12 uker etter at anleggsarbeidet er avsluttet. Rapporten skal oppsummere anleggsarbeidene, og skal inneholde:

- Beskrivelse av gjennomføring av tiltakene.
- Oversikt over uønskede hendelser, merknader og en beskrivelse av eventuelle avbøtende tiltak som er gjennomført for å hindre uheldig påvirkning på omgivelsene.
- Dokumentasjon av levering av eventuelt avfall.

8 Tilsyn

Virksomheten plikter å la representanter for Statsforvalteren eller andre som har styresmakt, føre tilsyn med virksomheten til enhver tid.

⁷ Problemer med plast i sjø ved utfylling av sprengstein i sjø. Miljødirektoratet M-1085/2018